

Rite Højskole i 20 år

Rite Højskole i 20 år

Forfattere: Lis Hazel Nielsen og Niels Bendix Knudsen,
Lis og Niels har gennem alle 20 år arbejdet med Rite
Højskole i Letland og siddet i bestyrelsen for den dan-
ske støttekreds.

Udgivet med støtte fra "Folmer Wisti Fonden for Interna-
tional Forståelse"

Bogen gives som gratis jubilæumsgave til medlemmer af
den danske støttekreds i 2015. En tilsvarende lettisk
udgave gives til medlemmer af den lettiske støttekreds.

Udgiver: Støttekredsen for Rite Højskole

Udgivelsesår: 2015

Grafisk opsætning: Erik Dam

Billedbehandling: Erik Dam

Lettisk oversættelse: Guna Grinberga

Oplag: 175 DK udgave
100 LV udgave

Tryk: NLB Tryk Ølstykke

Omslag: Foto af maleri af Māra Daugaviete

Copyright: Støttekredsen for Rite Højskole i Danmark og
forfatterne Lis Hazel Nielsen og Niels Bendix Knudsen

Bogen kan købes hos:

Rite Højskoles Støttekreds
Lille Havelsesvej 86, 3310 Ølsted, DK
nbendix@mail.dk
+4540312345
bank: 1551 16427640
cvr 34684480
Pris: 100 kr

ISBN 978-87-998175-0-4

Rite Højskole i 20 år

**Huskebog om Rite Højskole, Letland
i anledningen af 20-års jubilæet
fra starten af højskolen i 1994 til 2014.**

**Lis Hazel Nielsen og
Niels Bendix Knudsen**

2015

Alt hvad der står skrevet i denne bog er ikke nødvendigvis "sandheden", men det er de oplysninger, vi husker, har hørt og det vi selv har oplevet.

Indhold

Hvorfor lave en bog om Rite Højskole?	5
Starten på det hele	6
Ansøgning til EU om tilskud til kurser	19
Starten på EU kurserne	21
Kurser gennem årene	26
Adventskranse projektet og strikkeprojektet	41
Vand	43
Varme	52
Bygningen	56
Haven og omgivelserne	61
Nabobyerne Druvas og Nereta	65
Transport	68
Køb af skolen	70
Organiseringen af Rite Højskole	71
Generalforsamlinger og bestyrelser	72
Humanitær hjælp	76
Hilsener fra Letland	79
Donationer, projekter og tak	85

Hvorfor lave en bog om Rite Højskole?

Fordi arbejdet med at skabe en højskole fra næsten intet til det den er i dag, har været spændende, dramatisk, humoristisk, seriøst, nervepirrende, udviklende, forførende – og det skal ikke gå upåagtet i glemmebogen, så vi kan sige, at det er en huskebog - ikke en mindebog.

Det er en bog, der skal vidne om et engagement præget af jævne folks arbejde. Der er et folk på hver side af Østersøen, der får mulighed for at mødes og dele erfaringer, lære af hinanden, forstå og misforstå hinanden til berigelse for begge parter. Bogens udgivelse er muliggjort ved en donation fra "Folmer Wisti Fonden for International Forståelse", hvilket vi allerede her i indledningen vil takke for, ligesom vi takker for fondens støtte meget tidligt i skolens etableringsfase.

Gennem de 20 år fra 1994 til 2014 – som bogen omhandler – er der kommet mange mennesker på skolen, der i 1994 kun var en ruin. Mange gode mennesker har ydet en frivillig og fællesskabsdannende indsats i længere eller kortere perioder. Tak for det. De har bidraget med praktisk arbejde så både bygninger og område nu er til daglig nydelse. Flere har bidraget som undervisere på kurserne. Fællesskab i arbejdet er en del af den danske folkesjæl og det vidste alle, da vi forsøgte at starte skolen. Vi vidste fra vores historie fra andelsbevægelsen, at samarbejde kunne føre fremad. Men det lettiske folk var såret på sin sjæl, tilliden var taget fra dem og de havde ikke lyst til det fælles samarbejde, det havde de prøvet for meget af, så de mødte os i første omgang med mistro.

Gennem 20 år har vi forsøgt at mindske disse holdningsforskelle gennem samtale og samarbejde og vi mener, at det er lykkedes for os at få skabt et tillidsforhold til hinanden, som vi er overbeviste om vil bære fremad.

Nogle er kommet på besøgen for at få en kop kaffe eller et måltid mad, og det gør god fyldest på en højskole med uforpligtende grin og samtale.

En masse er kommet som kursister og som lærere. Dette egentlige skolearbejde vil tydeligt fremgå på bogens sider.

Vores naboer passer godt på skolen og vi vil især fremhæve Velta Auzenberga, der med myndighed tager vare på skolen, både når der er kurser, og i de tidsrum hvor skolen står tom.

*Lis Hazel Nielsen og
Niels Bendix Knudsen*

Starten på det hele

Efter murens fald blev der åbnet op for grænserne mellem øst og vest. Støttet af Demokratifonden i Danmark havde mange letter besøgt forskellige højskoler i Sønderjylland. Andreas Aabling Petersen havde derigennem fået gode kontakter til Letland.

I sommeren 1992 kørte Andreas Aabling Petersen og Erik Dam til Letland. Det blev især til besøg omkring Jekabpilsregionen. Men Andreas vedblev med at rejse til Letland sidenhen og skaber en masse kontakter mellem danskere og letter.

Andreas køber i samarbejde med den lokale borgmester Jānis Raševskis fra Sauka kommune, en gård, Bincāni, og lader den restaurere. Der er nu mulighed for at 25 personer kan sove, bo og spise der. På loftet er der to sovesale med madrasser på

Osvald og hans kone passer på Bincāni, når Andreas ikke er der. Niels Bendix har skåret et skilt, som bliver sat oppe ved vejen, så turister kan finde vej.

gulvet, en til herrer og en til damer, og nede er der installeret et brusebad og to toiletter, man kun lige kan bakke ind i.

I Letland har Andreas Aabling mødt lærer Aija Rutka. Hun er en ildsjæl og har været på højskole i

Danmark. Det er lykkedes hende at få gang i et højskoleprojekt og hun henvender sig til Andreas, fordi amtskommunens planer med at bygge en højskole i Letland, efter dansk model, er ved at gå i vasken.

Det viser sig, at der har

været en lettisk arkitekt i Danmark for at studere den danske højskoleidé og han har udarbejdet syv store værker med tegninger og planer for en højskole. Amtskommunen har bevilliget 150.000 kr. til byggeriet og man er begyndt at rive en gammel folkeskole ned for at udbygge og renovere den. Men nu, da der er lavet et stort hul i muren og alt indmad er taget ud, er der pludselig ikke flere penge, beretter Aija Rutka.

Andreas henvender sig til Niels Bendix Knudsen, de har begge gået på Lærerskolen i Ollerup som unge. Andreas beder Niels om at hjælpe. Niels betinger sig, at han vil se hvad det er, før han siger ja. Han tager til Rite i sommeren 94 og ser en skole, hvor et sjak af arbejdsfolk, er i gang med at renovere skolebygningen og der ligger mange bygningsmaterialer

udenfor. "Der graves kælder med håndkraft, en transportør bringer jorden op og den køres ned i enden af den lille sportsplads. Hele væggen er revet ned" beretter Niels. Andreas kontakter en masse danske skolefolk og lokale folk i Sønderjylland og på et møde ved Rødding Højskoles 150 års jubilæum diskuteres tanken om en højskole i Letland.

Der holdes møde på Højskolen Østersøen med nogle af de aktive skolefolk.

Jørgen Naut, Erling Christensen, Lauge Jepsen, Frederik Jørgensen, Oivind Arnfred, I forreste række Frede Mortensen, Niels Bendix Knudsen, Andreas Aabling Petersen og Lis Nielsen

Forstander Aija Rutka foran bygningen, hvor hullet i væggen er muret til igen. 1994

Danskere til den stiftende generalforsamling på Bincāni i Letland, 15. okt. 1994. Billedet er taget lige før alle er klar til fotografering.

1994

Efterårsferien

I efterårsferien 1994 tager nogle af disse aktive folk til Andreas's gård, Bincāni i Letland, for at afholde højskolens stiftende generalforsamling. Det sker den 15. oktober 1994 hvor danskerne og letterne underskriver vedtægterne for højskolen. Blandt de underskrivende er de 4 borgmestre fra de omliggende fire kommuner: Jānis Raševskis fra Sauka, Pēteris Subatovičs fra Rite, Jānis Dimitrijevs fra Viesite og Valdis Kalniņš fra Elskni samt amtsborgmester Jānis Lācis fra Jekabpils Amt. Efter den seriøse del af mødet, bliver der festet og sunget. Dagen efter er gæsterne på rundtur bl.a. for at se høj-

skolen. På det tidspunkt er alle bygningsmaterialerne forsvundet og skolen står som en ruin med store huller i murene, som der nu er slået

nogle brædder for. Gulve og døre er væk og der er et stort hul i salen til en udgravet kælder. Forladt og ubrugelig. Ingen ved hvor bygnings-

materialerne er blevet af og danskerne diskuterer om det kan betale sig, kan der blive noget ud af det her? Ja, blev konklusionen og allerede 5 dage efter blev det første skridt taget.

Lis Nielsen har presset og charmeret borgmester Pēteris Subatovičs til at sætte en dør i et af værelserne på første sal, hvor der er gulv. Han forstår ikke, hvad vi dog vil med det. Men giver sig dog, da Lis fortæller, at så kan vi sige, at vi har et kontor på højskolen og sætte et skilt på døren.

På billedet øverst kan man se den arbejdsmand, som har sat døren i. Ved siden af ham Lis Nielsen og foran Aija Rutka med borgmesteren Pēteris Subatovičs som overdrager nøglerne. Der er endda kommet to låse i døren for en sikkerheds skyld og

den er blevet malet grøn. Døren og de to låse er der

stadig, men nu er døren malet grå.

Hos borgmesteren underskrives kontrakten om overdragelse af skolen til højskole.

Samtidig er der sket det, at de sønderjyske landmænd har brug for arbejdskraft til landbruget og de vil gerne have de unge mennesker fra Letland.

gerende skole tæt ved. I Jekabpils sidder Ilona Safonova på Dansk-Baltisk kontor, og finder de unge mennesker, som vil rejse til Danmark.

Ilona Safonova, Andreas, Knud-Erik Therkelsen, Dainis Ličis og Peter Damgård på Dansk-Baltisk kontor i Jekabpils.

Med støtte fra Demokratifonden laver Højskolen Østersøen højskolekursus for unge letter som skal til Danmark og lære landbrug, og som derefter skal i landbrugspraktik. De får undervisning i dansk sprog og kultur inden de kommer ud på gårde i Danmark.

I første omgang bliver det aftalt, at der skal være et forberedelseskursus, inden de unge letter rejser til Danmark. Det skal være på Rite Højskole og forstander for højskolen, Aija Rutka, skal organisere det.

Nu kan man jo ikke bo eller være i bygningen, så kurset bliver henlagt til Sauka Landbrugsskole, en stor fun-

Sauka Landbrugsskole

Forberedelseskursus for unge letter der skal til Danmark 1995

I januar 1995 afholdes det første kursus for en gruppe unge letter, der skal til Danmark og arbejde som landbrugspraktikanter. Niels Bendix Knudsen og Lis Nielsen får til opgave at undervise i dansk sprog og kultur.

Frikvarter og leg på Sauka Landbrugsskole.

Undervisning i dansk kultur.

Generalforsamling i Viesite 1995

I Kristi Himmelfartsferien 1995 rejser en gruppe danskere igen med fly til Riga for at være med til højskolens første rigtige generalforsamling, som bliver afholdt i byen Viesite. På det store rådhus midt i byen.

Danskerne bliver modtaget med blomster i lufthavnen af Niels Bendix.

Her ankommer soroptimist Elin Kordon og journalist Torstein Balle m.fl.

En del personer bor på Bincāni, andre bliver privat indkvarteret i omegnen, og får derved en stor oplevelse.

Den første bestyrelse bliver valgt på Viesites Rådhus og Torstein Balle er med som rapportør. Rikke Helms, leder af Det danske Kulturinstitut, bliver valgt ind i bestyrelsen.

Deltagerne i generalforsamlingen.

Vi bliver inviteret til frokost på den lokale skole i Druvas med forestilling af elever.

Frokost på Viesites Landbrugsskole. Dora Bentsen og højskoleforstander Knud Erik Therkelsen sammen med Ingrida Sokolova, der tidligere drev en højskole i 1930'erne i Letland.

Første sommerkursus og andre aktiviteter 1995

Sommeren 95 afholdes det første sommerkursus. Det bliver afholdt på Andreas Aablings gård Bincāni og Aija Rutka er organisator, støttet af Niels Bendix Knudsen. En lille gruppe danskere og 4 lettiske piger er kursister.

På kurset laves bl.a. rav-smykker, spilles skuespil og man kan lære at knytte. Der aflægges besøg på Rite Højskole.

I samme periode bliver Andreas's gård Bincāni benyttet til at huse andre danskere, især fra Sønderjylland, som vil se, om der er muligheder for erhvervsmæssigt samarbejde med folk fra Jekabpils Regionen.

Motorsaven, en gave fra Sverige, repareres.

Der spilles skuespil og her er Ophelia.

Udstilling af ravsmykker på sommerkurset.

I efterårsferien 95 laver Niels Bendix Knudsen en tur for de Radikale fra Vestsjællands Amt. Her er de på fotomuseet på Sauka Landbrugsskole.

Samtidig får Niels Bendix arrangeret, at der bliver sendt en container med gode døre og andet materiel til højskolen fra et nedlagt plejehjem i Tornved Kommune og at en lille gruppe unge fra samme kommune kommer til højskolen for at lægge gulv og hjælpe med at sætte døre

i. De unge skal bo på Sauka Landbrugsskole, hvor toilet og senge på det tidspunkt er meget ringe og det er isende koldt. Der er heller ikke noget at købe i butikken af cola og søde sager, så det bliver en hård oplevelse for de unge. Gulvbrædderne, som skal slås sammen, er

ikke som de danske gulvbrædder, de lettiske er tomme tykke og ikke ens. Så det er ikke så nemt. Desværre ender turen med tumult, en lærer giver en elev en lussing og to elever forlader skolen, tager til Riga og flyver hjem. De klager til kommunen og manden bliver efterfølgende fyret.

Generalforsamling i Lone 1996

Kristi Himmelfartsdag 1996 bliver der igen afholdt generalforsamling, denne gang hos den anden borgmester, Jānis Raševskis, i Sauka. Igen kommer der mange danskere, som overnatter på Bincāni og får en god oplevelse med efterfølgende rigtigt forsamlingshus bal, hvor man danser. Danskerne beundrer letternes dans, alle, tykke og tynde, danser fantastisk. De lærer det i skolen! På samme måde beundrer danskere ligeledes letternes evne til at synge, og at de kan sangene udenad.

Saukabussen som bragte os rundt.

Danskere i bussen.

Sommerkursus første gang på Rite Højskole 1996

Bemærk den lille træspån som hænger på væggen, den er fra Vallekilde Højskole. Teksten på spånen er: Dag og dåd er kæmperim.

Niels Bendix og Aija Rutka beslutter at afholde et sommerkursus på selve skolen i 1996. Der er nu gulve og døre og enkelte rum er malet, så man kan sove på madrasser på gulvet. En gruppe danskere fra Sønderjylland og en gruppe letter deltager frivilligt i arbejdet i en

uge. En søndag kommer der en hel brigade af lokale folk, som Aija Rutka får fat i. Der arbejdes hårdt, skønt vi har

meget få redskaber og det er svært at få fat i maling, koste, river og spader, så alt gøres med hænderne

og jord bliver båret i bøtter og baljer. Dagen ender med fællesspisning for alle.

Ansøgning til EU om tilskud til kurser

Foråret 1996 bruger bestyrelsen meget tid på at lave en ansøgning til EU om penge. Problemet er at man ikke kan få penge til "mursten" som de så smukt siger. Men vi kan søge om penge til kurser på højskolen, hvilket vi så gør. Hen på sommeren 1996 forlyder rygten, at højskolen, som en af de få har fået EU penge til kurser. Rygten bliver bekræftet.

I ansøgningen står også at Lis Nielsen skal støtte Aija Rutka i at få gang i kurserne på skolen. Nu er der penge mellem os og nu begynder vanskelighederne. Da Bredebro kommune ikke kunne lægge pengene ud for EU-projektet, var vi nødt til selv privat at finansiere udgifterne i første omgang. Når

projektet var slut ville vi få pengene refunderet hvis alle krav var tilgodeset.

Et af problemerne var, at Lis i følge ansøgningen fik en normal dansk lærerløn udbetalt, minus 25% som doneredes til projektet som egenfinansiering og at letterne fik løn efter lettisk tarif.

I oktober holder bestyrelsen møde og her fremlægger Ilona Safonova, fra kontoret for Dansk – Baltisk samarbejde, sammen med Aija Rutka en plan for kurser. Danskerne kommer med indvendinger og mener, at den kursusplan skulle vi have lavet sammen. Men det bliver som letterne ønsker. Alle de fire borgmestre får en del af kagen. Kurserne bliver

afholdt og fordelt mellem de fire kommuner. F.eks. bliver der lavet et computerkursus på en nærliggende skole, hvor borgmestrenes kontorpersonale kan få et kursus. Lis foreslår, at vi skal købe computere til højskolen så vi selv kan afholde kurserne. Dette bliver dog afvist. Lis Nielsen tilbydes en lejlighed 40 km. væk fra højskolen i byen Viesite. Men Lis ønsker, at kunne gå til skolen hver dag, så i stedet skaffer borgmester Subatovičs hende en lille lejlighed i den nærmeste by Druvas 3 km. fra skolen.

Dette gør Aija Rutka meget vred. Letterne er ikke vant til, at overordnede selv trækker i arbejdstøjet.

Blå folkevogn doneret af elevforeningen på Højskolen Østersøen.

Samtidig er der et hold unge letter der skal til Danmark og lærer, Lars Christian Lassen, bor nu på højskolen og underviser dem. Han bliver beskyldt for utilbørlig opførsel, idet han har bedt de unge om at dæmpe sig ned om natten. Lis fortæller, at en af de unge har vist en revolver til hende og de andre unge. Det hele virker surrealistisk. Men i hvert fald har stemningen overfor danskerne ændret sig.

Fra Højskolen Østersøen

donerer elevforeningen en brugt folkevogn til højskolen, motoren går itu, men efterfølgende bliver der sponsoreret en hel ny motor og en mekaniker flyver til Letland for at sætte den i, men da er motoren efter sigende allerede sat i. Bilen giver anledning til forskellige problemer, da forstander Aija Rutka også har behov for at bruge bilen til at køre mel og brød i, efter at hun er startet med at lave et bageri i den fædrene gård, som

ligger lige overfor højskolen. Samtidig er hun lærer i engelsk på den lokale skole Neretas Jāņa Jaunsudrabiņa vidusskola, og forstander for Rite Højskole. Niels Bendix sender hende hver måned et beløb som løn for at være forstander, så hun har meget at lave. Der bliver holdt en del meget lange bestyrelsesmøder og der er mange uoverensstemmelser mellem forstander Aija Rutka og Lis Nielsen, bl.a. på et EU-seminar i Polen.

Bestyrelsesmøde med folk fra EU kontoret.

I projekt ansøgningen til EU stod der, at vi ville lave: Kursus i reparation for lokale indbyggere i området og derved samtidig få udført reparationer på skolen, save kursus, engelsk kursus, sykursus, madlavningskursus, computerkursus, pædagogiske kurser, kursus for socialarbejdere, forberedelses kursus for unge letter der skal til Danmark, demokrati kurser, folkehøjskole

møder, diskussion og møder på højskolen i forbindelse med lokalvalget i 1997. Desuden et kursus som skulle hedde "Hvor skal vi hen med Letland".

Ikke alle kurser bliver afholdt på skolen, derfor laver Lis og Inga Isoda deres egne små kurser på skolen i løbet af året 1997. Skolen får desuden besøg af en række danskere som også afholder kurser i løbet af sommeren.

Da året er gået stopper Aija Rutka som forstander, og Ilga Goģe bliver forstander i stedet for. Hun er forstander i et par år, men så besluttet det, at Niels Bendix Knudsen skal være forstander og det har han været siden.

Starten på EU kurserne

EU-kurserne i 1997

I januar 1997 er planen som nævnt at Lis skal møde på skolen og støtte Aija Rutka i at få gennemført kurserne. Men det er et problem at Aija Rutka ikke har tid til at komme hver dag. I stedet for sender hun Velta, som så skal fortælle Aija, hvad der er foregået i hendes fravær. På skolen er der nu et klasseværelse med skolemøbler og kakkelovn og et lille køkken, med komfur, begge dele kan varmes op med brænde. Da Lis møder Velta, er hun arrig over, at der intet brænde er, og hun går hjem til sig selv og kommer tilbage med en sæk brænde på ryggen. Sådan starter venskabet mellem Lis og Velta. Lis har snakket med Inga Isoda, som skal være tolk.

Inga har været i landbrugspraktik i Danmark og har lært dansk. Hun elsker blomster og hun vil gerne undervise i tørrede blomsterdekorationer. Vi samler tørrede blomster på de snedækkede marker og køber lidt pynt og en limpistol og sætter en seddel op ved den

lokale købmand og håber på at der dukker nogle kursister op. Det gør der heldigvis, 4-5 kvinder kommer og laver blomsterdekorationer. Inga og Lis fortsætter med at komme på skolen hver dag og laver ind imellem små kurser.

Den ene kvinde, der står med blomsten højt hævet, hedder Austra Lāce, og hun bliver en trofast støtte gennem alle 20 år. Hun laver blandt andet en sangbog til skolen for EU midler. I midten ses Aija Rutka, bag ved hende Velta og nederst til højre Lis og Inga Isoda og ved siden af Ilga Goģe.

80-årig nabo kommer på besøg og får varm suppe.

Efterhånden får vi flere og flere koner til at komme på skolen og ved middagstid får vi altid lidt varm suppe eller pandekager til at varme os på. De 4 af kvinderne på billedet herunder, Brigita, Janina, Klara og Veldze kommer stadig på skolen i dag i 2015. Koja for enden af bordet, er i 1997 blevet ansat som pedel.

Inga underviser i at pøde.

Ved påsketid holder vi fest på højskolen, i Letland er påsken en stor højtid. Aija Rutka sørger for lokalt tv og der bliver danset og sunget. Nu er der også blevet lavet et kursus i engelsk, hvor Aija Rutka underviser nogle af de lokale kvinder fra byen Druvas.

I foråret lægges kartofler, her af Austra og Velta.

Det bliver sommer og danske lærere kommer på besøg og underviser.

Hanne Dybmose, som skal lave et kursus i silkemaling, besøger sammen med sin mand skolen. De opnår at opleve en rigtig lettisk Sct. Hans aften. De bliver betaget af Letland og tilbringer senere mange somre på skolen.

Niels Bendix og Torkild West Hansen

*Der bliver drukket vodka og danset hele natten og flere dage frem ved Sct. Hans.
Naboer og lokale folk ved bordet og Valdis på harmonika.*

Silkemalingskursus

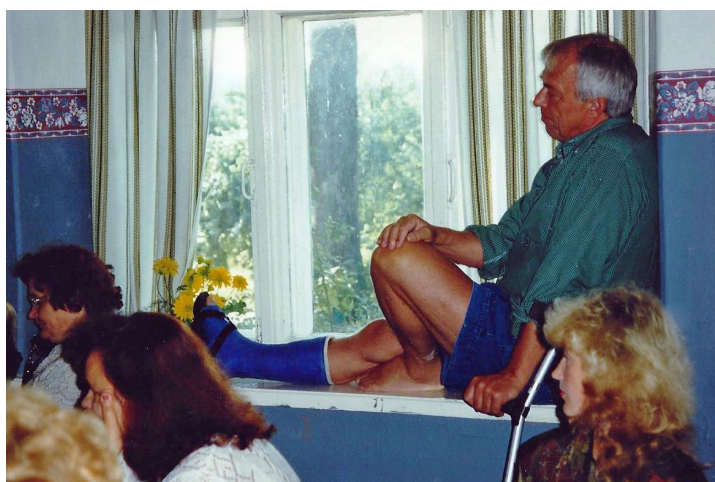
Kursus i silkemaling i sommeren 1997.

Resultaterne præsenteres i højskolens frugthave.

Birgit Møller-Kristensen fra Danmark laver et håndarbejdskursus for de lokale kvinder. Hun vender senere tilbage og laver flere kurser i løbet af årene. Her sykursus i 1997 og hattekursus i 1998.

Vi afholder et socialkursus med Lasse Rathnov og Birgitte West som undervisere. Selvom Lasse har brækket benet ankommer han til skolen.

Thorvald og Frode kommer og laver reparationskursus på skolen og laver blandt andet det lille runde trædæksel, som sidder i skolens gavl, for at holde duerne ude. Der står 1997.

Kurser gennem årene

ACC

I de følgende år afholdes mange forskellige kurser og kurserne tilpasses behovet i Letland.

Via John Petersen fra Højskolen Østersøen, som starter organisationen ACC, som er en slags højskole over nettet, får vi gennem flere år besøg af mange unge fra hele Europa. De laver mindretals kurser hos os og de vil også gerne lave praktisk arbejde.

ACC i rundkreds i klasseværelset.

Sandra skraber loft ned og maler.

De unge er på vej til søen for at bade.

Lettiske Linda Jākobsons fra ACC med den gule trøje, organiserer flere kurser hos os og er behjælpelig med mange praktiske ting.

Dansk kurser på skolen

Lars Chr. Lassen spiller sange for et hold letter, som lærer dansk og skal til Snoghøj Højskole.

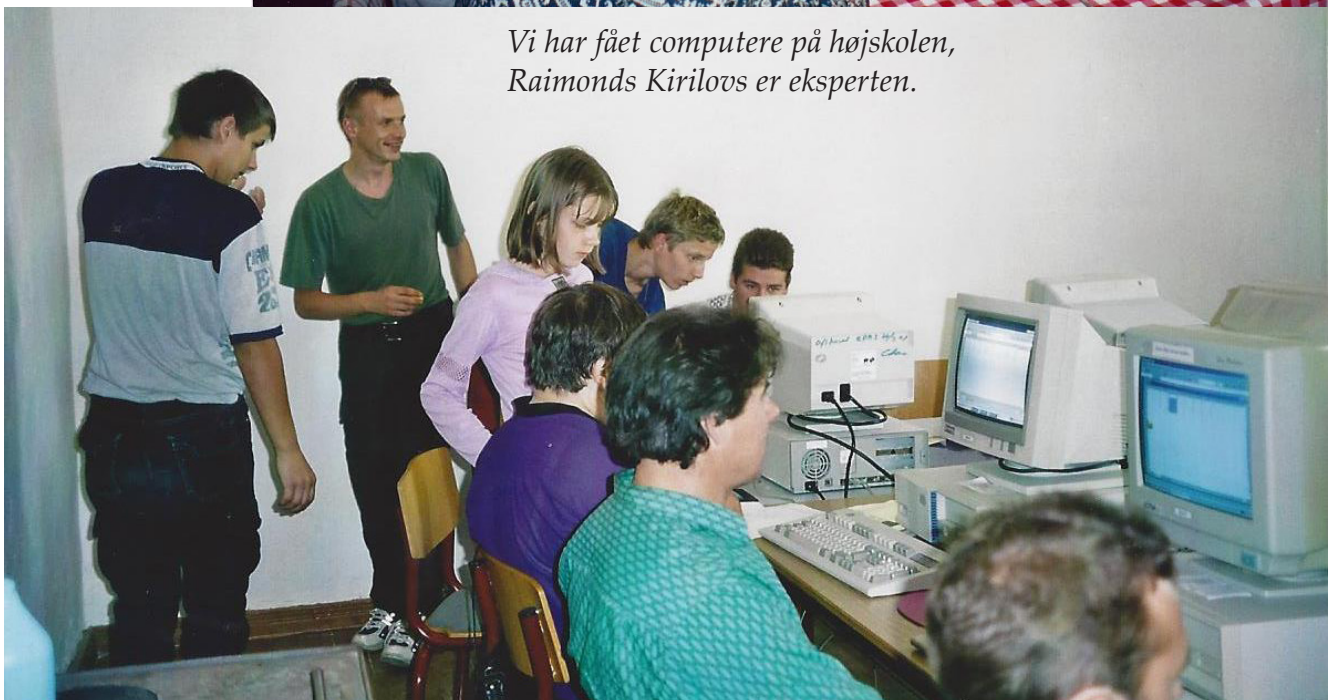

Lærer Nete Thomsen spiser med et hold elever og underviser dem i dansk.

Vi har fået computere på højskolen, Raimonds Kirilovs er ekspert.

Reparationskursus

Knud og Frode laver reparationskursus på skolen, med Biruta, Luba og Larisa som kursister.

Pilefletkursus

Der undervises i pileflet af to danske undervisere.

Kurvene vises frem.

Niels Henriksen får organiseret besøg af en dansk handicapgruppe, som kommer til Rite Højskole. Fodbold kan også spilles med træben.

Børnekurser som vi stadig afholder

Vi opdager, at der er behov for at lave børnekurser, idet børnene har tre måneders sommerferie i Letland.

Badning ved vores lille dam på et af de første børnekurser. Lærerne er Olga Šeškovska og Lidija Ozoliņa.

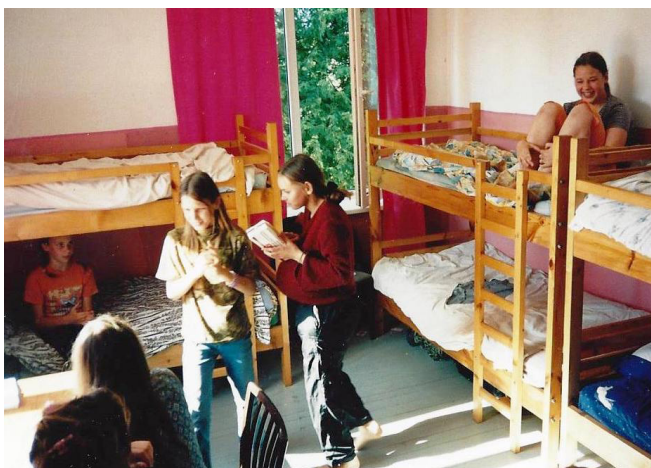

To friske piger, Inese og Sandra fra ACC, organiserer børnekurser gennem flere somre. Her er der afslutning på et af børnekurserne.

Ilga Gože, som blev forstander efter Aija Rutka, sammen med nogle af børnene.

På pigernes sovesal. På drengenes sovesal.

Animationskursus

Lolita Šteinberga afholder gennem mange år animationskurser for børn på skolen, disse kurser er støttet af det Danske kultur Institut og forældrene betaler for maden. Børnene og lærerne bor i en uge på skolen. Lærere på kurserne er Natālija Grīnvalde og Lidija Ozoliņa.

Jesper og Aase Lundbye, er to danskere, som køber sommerhus i nærheden af højskolen. Det viser sig at de gerne vil støtte og engagere sig i skolens liv på forskellig vis. Aase bliver medlem af skolens bestyrelsen i Letland, og de tilbyder flere år i træk at lave et orienteringsløb med opgaver for børnene på sommerkurset.

Jesper laver fysikforsøg med børnene og Aase botaniserer.

Lolita Šteinberga fotografierer.

Teaterkursus

To år i træk er vi så heldige at få besøg af en ung mand fra Hvidovre Ungdomsteater, Peter Thybo. Han spiller teater med børnene og kommunikationen er på engelsk. Det bliver en stor succes. Han ønsker sig en scene ude i søen, så det bliver forsøgt lavet.

Askepot i en ny version.

Natālija Grīnvalde og Maija Daugaviete organiserer dukketeater kursus. Her vises resultatet for forældre 2014.

Malekursus

Malekursus med Māra Daugaviete og hendes datter Maija Daugaviete som lærere.

Trækursus

Det er mest kvinder som kommer på kursus på skolen. Derfor vil vi gerne lave et kursus som også til-

trækker mænd. Vi får Janis Kopiske til at organisere et træskærings kursus. Selvom der ikke kommer så mange

mænd, er det dog en succes, som vi gentager to år senere.

En stor egeklods er hentet hos Lidija.

Janis, Niels og Torben kigger, hvad mon det skal blive til?

Det blev en flagermus!

Linards hugger i lindetræ, det er meget blødt.

Håndarbejdskurser for kvinder, det har vi afholdt gennem alle årene.

Ideen med at lave kursus for kvinder med kreativt indhold var en succes. Disse kurser er altid blevet godt besøgt og underviserne har været danskere eller letter, oftest begge dele. I begyndelsen var det spændende med de nye materialer vi medbragte, men nu kan alt fås i Letland og meget inspiration hentes fra nettet. Alligevel nyder letter og danskere samværet og aktiviteterne i de forskellige workshops og der er altid nok deltagere. Hvor kurserne før var helt gratis koster det nu et mindre beløb at deltage. Her er et udpluk af de forskellige aktiviteter, som varierer fra år til år. Der skal helst være et par nyheder hvert år

Meget tidligt billede. Veldze er i gang med at sy patchwork. Rigmor Gammelgaard var underviser.

En workshop hvor letter viser danskerne, hvordan de kærner frisk smør og vi får samtidig traditionel lettisk mad.

Jytte Lemcke har strikket huer med kursisterne.

Danske Karin Møller har sammen med kursisterne malet flotte billeder til salen.

Der laves filtperler.

Lærerne takkes med et væld af blomster.

Nata laver en kjole og det færdige resultat beundres.

Der laves mosaik.

Perlearbejde i mange varianter, altid spændende og let at tage op mellem andre aktiviteter.

Kaffepause med hjemmebag.

Agita væver et sjal på en stor papplade.

Hanne med hækket høne efter idé fra Maija Daugaviete.

Sandra underviser os i at lave hatte af ahorn blade.

Der strikkes med perler, læreren er Lisbeth Andersen.

Vi gør gymnastik for at slappe af i musklerne.

Når kurset er forbi, laves der udstilling af de færdige resultater, lærerne får blomster og der spises en fælles frokost.

*Gave til skolen ved afslutningen
i 2010*

*En af gangene
havde de let-
tiske kvinder
inviteret på
afslutning ved
søen, hvor vi
fik saslik.*

Afslutning på kvindekursus

Adventskranse projektet og strikkeprojektet

Der er to projekter, som skiller sig lidt ud fra de andre. Det ene er adventskranseprojektet og det andet vores strikkeprojekt.

Niels og Lis spekulerede meget på, hvordan de kunne hjælpe befolkningen i området omkring Rite. En ting var kurser, men det der virkelig var en nødvendighed var at skaffe arbejdspladser. Kunne de hjælpe med at sætte noget arbejde i gang så letterne kunne tjene nogle penge? Lis lagde mærke til at kvinderne

havde stærke hænder og hun fik ideen til at binde adventskranse. Der blev taget kontakt til en dansker i Jylland som solgte nobilisgran, og gerne ville have lavet håndbundne kranse i Letland for at sælge dem i Tyskland. Han havde i forvejen nogle lettiske piger til at binde kransene i Danmark. En af disse piger blev inviteret ud på højskolen for at lære de lokale kvinder kunsten at binde kranse. Derefter gik de i gang. Men først skulle der

bindes halmkranse i hånden. De skulle bruges til at binde grannet på.

I Letland vokser der ikke Nobilis gran, vi forsøgte at plante nogle, men de gik ud, det er for koldt om foråret.

Anna er i gang med at binde halmkranse.

Kransene skal hænges op, så de holder faconen og musene ikke gnaver i dem.

Sidst i oktober kom lastbilen med gran fra Danmark og vi begyndte at binde. Det hele skulle være klar og sendes tilbage inden 1. dec. Vi prøvede to år i træk. Så stoppede vi. Det største problem var at få varer igennem tolden. På det tidspunkt var Letland endnu ikke med i EU, det kom de først i 2004. Så der var mange problemer med papirer og venten i tolden. Både med gran den ene vej, og kranse den anden vej. Men spændende var det!

De færdige adventskranse er hængt op i brændeskuret på lange brædder, så de ikke blev klemte.

Starten på strik

Aija Rutka i klasseværelset med lokale folk i 1994. Lis købte sokkerne og solgte dem i Danmark.

Ophængning i salgsbod på Christiania

Larisa strikker sokker

For tre år siden var vi så heldige at få en stand på Christianias julemarked, hvor støttekredsens medlemmer nu hjælper med at sælge sokker og vanter i næsten 3 uger. Overskuddet går til højskolens kurser og kvinderne i Letland får samtidig en ekstra indtægt, når de sælger strikvarerne.

Vand

Vand er en vigtig ting!

Skolen havde egen brønd med fint frisk vand.

Køkkenet blev som noget af det første sat i stand.

Men det var et problem at selvom vi kalkede i køkkenet det ene år, så var der jordslået på væggen igen næste forår, så det skulle gøres hvert år.

Da alt køkkenarbejde skulle gøres med håndkraft, var 5 kvinder ikke for meget når vi havde kursus eller besøg af en gruppe personer på 25. Alt affaldsvand skulle bæres ud gennem lokalerne for der var ingen vask med afløb, og der var heller intet vand inde. Det var den person, som havde lavest status, som skulle bære det snavsede vand ud og frisk vand ind. Men på et tidspunkt fik vi en stålvask sat op i køkkenet, så det snavsede vand selv kunne løbe ud.

Nete Thomsen, lærer på højskolen gennem mange somre, trækker vand op.

Der blev hugget hul i muren og et rør stukket ind i det næste rum og hen over gulvet til den næste mur, hvor der igen blev hugget hul ud til en cement brønd, som blev gravet ned i jorden. Cementrørene blev fundet rundt omkring på markerne.

Det rum hvor afløbet går igennem er nu blevet lavet til et dejligt moderne køkken med fliser på væggen og opvaskemaskine. Trappen op til første sal er væk, og stålbordet i midten er fra Soroptimisterne i Hvidovre, de andre stålborde kommer fra et nedlagt hotel i Sønderjylland og er skaffet af Niels Henriksen, som lagde mange kræfter og energi i skolen. Han byggede sammen med flere andre bl.a. køkkenet og badeværelser.

Afløbet fra køkkenet. Plastik rør fra Danmark går gennem rummet og bliver understøttet af en træklods og en gammel kasserolle.

Køkkenet, som det er nu.

Badeforhold

Alla og Valdis på murekursus, hvor de murer et komfur til skolen.

Kursisterne som byggede komfuret var lokale folk. Som tak for kurset skar de en minde tavle.

Vand skal også bruges til at bade i og udhuset, hvor der før havde været sløjdværksted, blev det første badested, fordi der var en skorsten i rummet. Her blev bygget et nyt brændekomfur og med det kunne vi varme rummet op og få varmt vand til at vaske os i. Man måtte stå i stearinlysens skær om aftenen og vaske sig, senere kom der elektricitet.

Det gammeldags lokum.

S'et på gavlen står for sievietes, som betyder damer på lettisk og den anden side er til herrer. Der er taget hensyn til ikke-letter med w for women.

Det grønne fodertrug med den lille røde plastikbeholder er vand til at vaske hænderne i, når man har været på lokum.

Linards i gang med at placere det nye multitoilet.

Pletterne på låget er kun malingspletter ikke skidt.

Der graves afløb til multitoiletet.

Vi havde i nogle år haft børnekursus om sommeren for børn i området, og havde opdaget, at der i tørre perioder

ikke var vand nok i brønden. Jānis, som har arbejdet på skolen gennem mange år, var modig og gik ned og un-

dersøgte brønden og kom op med 25 spande, som var tabt gennem årene. Men det hjalp ikke nok på problemet.

På grund af vandmangel låner vi en vandtank fra kommunen.

Derfor sendte Niels Bendix et brev ud til medlemmerne i støttekredsen for Rite Højskole, og bad om en ekstra donation til en brøndboring, som gik meget dybere. Til gengæld ville man få

sendt en lille prøve af jordbunden tilbage. Det betød at der i 2004 blev boret 100 meter ned i undergrunden efter vand. Først gik man naturligvis rundt på grunden med en pilekvist for at se om

den bøjede sig efter vand. Det gjorde den. Så gik man i gang. Nu har vi altid vand nok, dog med en del okker, men det er der overalt i området, så bortset fra det, er det fint vand.

Boretårnet er rejst. Her bores der. Der pumpes vand ned gennem rørene til borehovedet. Vandet tager jorden med op i returløbet. Borevandet genbruges. Da de stødte på en sten borede kæberne i et par dage, indtil der kom hul.

Varme

Sådan så der ud i lærerboligen, Niels Bendix foran kakkelovnen og murbrokker.

På skolen var der nogle af de oprindelige gamle masse ovne, med kamre indeni, så varmen kunne holde i lang tid. Normalt fyres der op om morgenen og så holder varmen sig i de mange kamre og kanaler, som er bygget indeni, hele dagen.

Den første pedel. Vi kaldte ham "pedellen med de hvide hænder", fordi hans hænder ikke bar præg af at have lavet hårdt fysisk arbejde. Her sidder han ned for at tænde op.

Under vores EU-projekt i 1997 afholdt vi et lille "Lær at bygge kakkelovn" kursus med to deltagere. Aija Rutkas mand og læreren, en murermester, som var gammel og skrøbelig og skulle holdes i live med en flaske vodka.

Sådan bygges en ovn:

Der købes tre metalringe, som ovnen bygges indeni. Der bruges hårdtbrændte mursten og leret der mures med graves op af jorden på skolens grund. Modellen blev bygget i skolens spisesal. Sene- re er den taget ned igen og er endt i Veltas dagligstue.

Senere fik vi som gave fra Højskolen Litorina i Sverige en fin lille brændeovn til skolens kontor og opdagede hurtigt at den gav varme med det samme. Men man skulle bruge mere brænde og der skulle lægges på tiere.

Den lille brændeovn varmer og giver god stemning.

I andre lokaler måtte vi benytte elektriske ovne.

Men der skal jo købes brænde og det skal saves og kløves og derefter lægges i brændeskuret til tørring til næste år.

Senere begyndte Niels Bendix at undersøge muligheden for at tage brugte brændeovne med fra Danmark. Nu er der brændeovne i næsten alle rum, i alt 15.

Bygningen

*Skolen uden overetagen 1937
og med overetage 1994*

Skolen består af en skolebygning, en lærerbolig, et udhus og et brændeskur samt et lille udendørs lokum.

Selve skolebygningen er fra 1883 og har været benyttet indtil 1992. Den er ombygget mange gange og den øverste etage har i perioder været benyttet til domicil for børnene, når de havde for langt at gå hjem især om vinteren.

Da vi kom og så skolen, var det eneste rum der blev benyttet køkkenet. Der stod et komfur som kunne varme rummet op og en jernseng. Højest sandsynligt er køkkenet blevet brugt til, at en eller anden kunne sove der om natten. I skolestuen var der hængt noget for vinduerne så man ikke kunne se ind og indenfor på gulvet lå der korn til tørre og der stod fyldte kornsække i et hjørne.

Jørgen og Frederik fjerner korn.

El installationerne var haløfarlige og var noget af det, der først blev repareret og udskiftet til nyt efterhånden, som der kom økonomi til det. Samtidig blev ledninger og pæle i hele landet forbedret.

Koja og Artis i gang med at støbe gulv i kontoret.

Efterhånden som tiden gik blev flere og flere rum sat i stand. Bemærk at man kan se ned i salen under det manglende gulv.

Inga Isodas får hjælper med at få sat vinduer i bygningen.

*"Endelig stabil telefonforbindelse via mobilnettet."
Niels Henriksen ringer glad hjem.*

Efterhånden kom vi til at kende flere af de lokale folk, og de ville gerne tjene en skilling ved at hjælpe. Det var ikke altid tilfredsstillende at vente på frivillige fra Danmark.

Her lægger Ints Trakins og Jānis Staltmans gulv ovenpå.

I Caféen, hjælper Ainis Auzenbergs med at sætte gipsplader på væggene.

Man kan nu få plastik døre og vinduer i Letland, her ses den nye "butiksdør".

Caféen med brugte møbler fra Danmark

Frode kommer igen med sin ven Knud, og de vil lige rense tagrenden. Bemærk den snedige detalje til forlængelse af stigen.

Brændeskuret rives ned og et nyt bygges af de gamle bjælker. Taget var beklædt med træspån.

Restaurering af lærerboligen påbegyndes. Lærerboligen skulle rives ned, men under pudset fandt vi de gamle bjælker og huset fik lov til at

overleve. Vi har fået fortalt at huset er blevet flyttet fra en lettisk familie og opført på skolens grund i sovjettiden. I huset har boet tre lærerfami-

lier, samtidig. En overgang vidste vi ikke, om huset var vores, men nu har den lettiske familie sagt, at de ikke vil tage det tilbage.

Haven og omgivelserne

I skolens have stod et stort prydræ, en sølvpoppe. Lige da vi ankom var det knækket og lå og flød i haven, nærmest symbolsk skød en masse nye små rodkud op overalt.

Omkring skolen står mange gamle smukke lindetræer. Linden er kvindens træ, egetræet er mandens træ. I haven er plantet en masse dejlige æbletræer, og gennem æbletræerne er lagt en sti med pinseliljer, som blomstrer smukt om foråret.

Oprydning og afbrænding ved forårstide i 1997.

Vi har tilplantet et lille område med pil, som bruges når vi har kursus i pilefletning.

Henrik Mollerup fra Danmark, som er gartner, var rådgiver ved fældning og beskæring af træer.

Henrik har blandt meget andet også plantet to små bøgetræer, som normalt ikke gror i Letland, det ene har fået godt fat og er blevet pænt stort.

Ind imellem bliver græsset for langt og skal slås, her er det Aloīzs, der ordner det.

Tidligere brugte man at vaske sig i saunaen og man havde sin egen lille sø. Søen bruges stadig og bliver her rensset op og gravet større af naboen, som har en grave-maskine.

Vores nærmeste nabo er et forladt kulturhus.

Om vinteren bruges tiden til at ordne hegn og klippe træer og buske ned. Her holder Ints og Jānis en lille pause for at ordne saven.

Naturen er storslået og betagende i Letland

Æbletræer mod mørk himmel.

Vinteren kan også være smuk.

Storken, som bor på skolen, må vi ikke glemme

ej heller tranerne, som danser lige uden for på markerne.

Nabobyerne Druvas og Nereta

Der var i 1997 800 indbyggere i Rites kommune. Druvas ligger 3 km. fra skolen. Der var en skole og en børnehave og to butikker og en grænsepolitistation. Jekabpils er den nærmeste større by, den ligger ca. 60 km. væk. Letland er ca. dobbelt så stort som Danmark og har halvt så mange indbyggere som Danmark.

Huset hvor Lis boede. Skråt overfor lå købmanden.

Borgmester Pēteris Subatovičs og hans kone Marite hjælper med at sætte en varmtvandsbeholder op i badeværelset hos Lis i Druvas.

Bemærk de to brændestykker i ovenen, som er lagt der for at tørre.

1997

"Jeg følte mig aldrig bange for at bo i Druvas, jeg havde en følelse af at blive passet på," siger Lis

"Jeg oplever, at de lettiske kvinder er kloge og med en styrke uden lige".

"Jeg begyndte at få kontakter til kvinderne i byen, samtidig med at jeg lærte lidt lettisk". "Fra kvindeklubben "Soroptimisterne i Hvidovre" var jeg blevet opfordret til at lave en kvindeklub i området. Det gjorde vi, og her ses vi på billedet, da vi har vores første møde hos Bent og Rigmor Gammelgaard, et dansk ægtepar, som boede i nærheden." "Klubben kom til at hedde "Kamenes", som betyder humlebier."

Flere år senere, holder klubben deres møder på Rådhuset i Druvas, men nu i 2014 er de flyttet tilbage på skolen.

Gennem tiden får vi meget kontakt til den anden by, Nereta, som ligger 10 km. fra skolen.

Især da Nata og Lidija fra Neretas Skole bliver lærere på vores børnekurser. Der ved tiltrækkes mange børn fra byen Nereta.

Da vi senere får held med et projekt "Seniorer i Skolen" som vi laver både i Danmark og i Letland bliver der yderligere kontakt til Nereta Skole. Lettiske og danske seniorer besøger hinanden og vi laver en håndbog om projektet sammen med Sverige. Se den på <http://www.ritetautskola.org/files/hsis-dan-web.pdf>

Ligas fødselsdag fejres af klubben på Rite Højskole.

Balloner sendes op på Nereta skole ved udgivelsen af håndbogen "Seniorer i Skolen" i 2013.

Transport

En tidlig forårsdag 1997 ved vejkrydset nær Sauka Landbrugsskole. Niels' s Lada er kørt fast i mudderet. Vejene er blevet meget forbedret nu, EU har været der!

Billedet herover er fra dengang vi havde vores kurser på Sauka Landbrugsskole. Det er skolens skolevogn og taxa. Transport var altid et problem i de første år 95/96. Der var meget få privatbiler.

Her skal vi på ekskursion. En del elever er kommet ind i bilen. Aija Rutka og Niels skal lige fotografere ind i kørelæreren inden vi skal op. Bemærk hvor højt der er til trinbrættet. Se endvidere det

brune hjørne af en træbygning. Den blev vi tilbudt som skolebygning her tæt på Sauka Landbrugsskole. Det er et uisolaret varmforsyningsrør der ses øverst.

Kvinderne kom langvejs fra, når der var kurser på skolen. Disse tre kvinder kom fra Apserde 10 km mod øst og

den ene havde endda gået et stykke vej for at mødes med de to andre. Bemærk kufferten, som indeholder noget

af det brugte tøj, som vi har formidlet meget af. Bemærk ligeledes hundens frygtløse tissen mellem benene på hesten.

Mange af transporterne mellem Danmark og Letland gik gennem Polen i de første mange år. Det er ikke kun ting til højskolen, som blev fragtet. Det kunne f.eks. være et komplet rørmalkningsanlæg fra en nedlagt gård nær Nakskov, som fik turen fra Gedser-Rostock og ad landevejene gennem Tyskland, Polen, Litauen til

et kvægbrug nær Nereta. Ca. 1500 kilometers kørsel. Der skete det undervejs på den tur, at umiddelbart efter at vi kom ind i Polen, brød bilen sammen. Niels beretter: "Det var søndag. Jeg havde en ung lette med i bilen. Via Falck i Danmark fik vi fat i en polsk autohjælp, der efter en del timers venten trak bilen op på ladet og kørte til

nærmeste værksted. Vi blev begge indlogeret på hotel. Mandag gik vi til mekanikeren, som havde fundet fejlen, og han skulle bare have en reservedel, og den ville måske komme tirsdag. Heldigvis var det i nærheden af Stettin, så vi kunne se os lidt rundt der, der var jo masser af tid! Tirsdag kom reservedelen, den blev sat i og vi kunne køre videre. Falck dækkede vores hotel plus fortæring begge dage. Tak for det. Som I kan se på billedet nåede vi frem. En anden gang havde jeg en trehjulet invalidecykel på taget, dog ikke gennem Polen, men over Sverige."

Køb af skolen

Pēteris Subatovičs, borgmester i Rite diskuterer med Aija Rutka og Niels i 1997 på borgmesterkontoret om muligheden for overtagelse af skolen. Det troede vi i lang tid, vi havde fået papir på.

Men da der kom ny borgmester, sagde de, at det ikke var gyldigt, når der kun var een underskrift på dokumentet fra kommunen. Ingen vidste om det havde været forelagt på et kommunalbestyrelses-

møde siger Niels. En overgang kunne de ikke finde dokumentet, det var blevet væk. Mange ting var mulige i den første tid og ligeså mange ting var umulige!

Pēteris Subatovičs blev efterfulgt af Biruta Valeine. Med hende forhandlede vi køb af skolen. Mange fra den danske støttekreds havde lagt mange timer i renovering af bygningen og havde skaffet alskens inventar, der var blevet transporteret til Rite. Endvidere var der indkøbt mange ting. Det var derfor uholdbart at leje/låne skolen. Enten måtte vi sige farvel, eller få en langtidskontrakt

eller købe skolen. Resultatet blev køb, som beskrevet af Valeine i hendes brev sidst i denne bog. Købspris plus omkostninger beløb sig til ca 60.000 kr. På det tidspunkt i 2001 kunne der ikke laves selvejende institutioner, der kunne eje ejendom. Det blev derfor aftalt, at Niels skulle købe skolen. Pengene blev skaffet ved at Henrik Møllerup, Lis Niel-

sen og Niels Henriksen lånte Niels penge, så de i fællesskab havde de 60.000 kr. På billedet ses Valeine overdrage skødet til Niels, bistået af vores tolk, Sandra Mežaraupe. At vi nu havde skøde på ejendommen betød, at vi turde sætte større renoveringer i gang. Det første blev brøndboringen som er omtalt under afsnittet vand.

Organiseringen af Rite Højskole

På den stiftende generalforsamling på Bincani i 1994 blev vedtægterne udformet med model i standardvedtægter for højskoler i Danmark. Så langt så godt. Men når det kom til godkendelse af de lettiske myndigheder var dette ikke godt nok. Derfor har der hele tiden været et sæt skyggevedtægter. Et til dagligt brug og et overfor myndighederne.

Højskolens navn var oprindeligt Rites Tautas Augstskola (Rites folkehøjskole). Det var her de 4 lettiske borgmestre sad i bestyrelsen plus en fra Jekabpils amt sammen med 4 personer fra Danmark og Sverige.

Hver part indskød et vist "beløb" som grundkapital, så det var nærmest et aktieselskab med lidt mere end 50% til lettisk side. De indskudte midler var i form af materialer og goodwill. Fra dansk side blev således viden om højskoledrift kapitaliseret, Rite kommune lagde bygning til, de andre kommuner materialer og arbejdskraft mens amtet havde bidraget med tegninger til højskolen.

På et tidspunkt var der et fælles ønske om at kommunerne trak sig ud, så vi frit kunne vælge bestyrelse for skolen.

Rites Tautas Augstskola blev likvideret, kommunerne fraskrev sig deres "indskud" og Rite Tautskola blev oprettet. Vi kunne nemlig ikke oprette en ny organisation i samme navn.

Vi måtte dog fortsat operere med "partnere", så det blev i den nye organisation følgende 3 parter:

den danske støttekreds, den lettiske støttekreds samt ACC en dansk inspireret højskoleorganisation, der virkede bredt i Europa og som havde en del kurser på Rite og flere aktive personer omkring Rite.

Senere ønskede ACC at trække sig ud, så nu er det de to støttekredse, der bærer højskoledriften. Vedtægterne er blevet ændret nogle gange, men fungerer i praksis OK.

Den danske støttekreds holder 2 separate årsmøder i Danmark og nogle af medlemmerne deltager med mellemrum i Rite Højskoles

generalforsamling i Letland. I 2014 var der 85 betalende danske medlemmer og 33 lettiske.

Medlemmernes kontingent (danske 175 kr. og lettiske 5 euro) er basis for skoledriften. Denne suppleres med projektstøttemidler, donationer, frivilligt arbejde og salg af lettiske strikkevarer.

Højskoledriften og bygningen er adskilt. Derfor er det sådan at bygningen ejes af Niels - der betaler bygningsomkostningerne. Rite Højskole lejer sig ind i bygningen på en langtidskontrakt til 0,00 kr. Dog betaler højskolen for telefon, internet, el, og vand.

Bygningsforbedringer er gennem årene blevet støttet af en række støttekredsmedlemmer.

Generalforsamlinger og bestyrelser

Vores samarbejde med Litorina Folkehøjskole i Karlskrona Sverige, førte til et varmt venskab med Elsmari Furuvall gennem årene. Her er den lettiske bestyrelse på besøg i Karlskrona og det er Elsmari Furuvall yderst til venstre. Derefter Ilona, Niels, J. Raševskis Lis, Knud-Erik, Aija, Gunta Dombrovskā og J. Subatins

Flere år senere da bestyrelsen var skiftet ud med kvinder fra Druvas, er bestyrelsen igen inviteret til Karlskrona. Her ses fra venstre Brigita Lāce, Velta Auzenberga, Irena Butkus, Ritma Vainovska og Janīna Bičole. Bagved Elsmari og en tolk

Nu i foråret 2015 er dele af bestyrelsen fotograferet: Formand Mirdza Trakina, bogholder Ritma Vainovska, Bent Gammelgaard, Janīna Bičole, Lidija Ozoliņa, Brigita Lāce, Natālija Grīnvalde, Lis Nielsen, Aase Lundbye som er i bestyrelsen, de er ikke med på billedet.

Generalforsamlingerne er årets store fest, vi har valgt et udpluk af begivenhederne gennem årene, her kan man se, hvordan forholdene ændrer sig

I 1997 holder vi første gang generalforsamling på Højskolen.

I 2000 er Ilga Gože blevet forstander efter at Aija Rutka er stoppet. Sandra Mežaraupe er tolk. Anne Mette og Austra er ordstyrer og stemmetællere ved generalforsamlingen

Efter generalforsamlingen er der fest med spising og dans.

Normalt bliver der også lavet en udstilling af håndarbejde som generalforsamlingens deltagere kan besigtige, en lettisk tradition som har holdt sig gennem alle årene.

Udstilling 1999

Udstilling 2014

Skolens 10 års jubilæum med besøg af mange danskere og letter til generalforsamlingen.

Her er salen blevet færdig, så efterfølgende afholder vi generalforsamlingen der.

Austra Lacey er klædt ud som hare og underholder forsamlingen.

Spisning efter generalforsamlingen 2014.

Humanitær hjælp

John Petersen, lærer fra Højskolen Østersøen, ses ovenfor i tandlægestolen i 1997. Den kom sammen med meget andet fra Soroptimisterne i Hvidovre. Stolen gav anledning til mange spekulationer, hvem skulle nu have den, og kunne man samtidigt få ordnet sine egne eller familiens tænder som erkendtlighed for gaven? Bag John ses et komfur som ikke måtte bruges, i stedet endte vi med at bruge de to små kogeplader, som kan skimtes bag murbrokkerne. Det var meget vanskeligt at få ændret noget i begyndelsen, alt skulle helst være som det var oprindeligt.

Aija Rutka havde meget tidligt haft kontakt til Soroptimisterne i Hvidovre og fortalt om højskolen og de havde før vi kom ind i billedet, sendt en container til Aija Rutka med ting som var anvendelige for en højskole. Køkkenskabe, stålborde, komfurer, røremaskiner

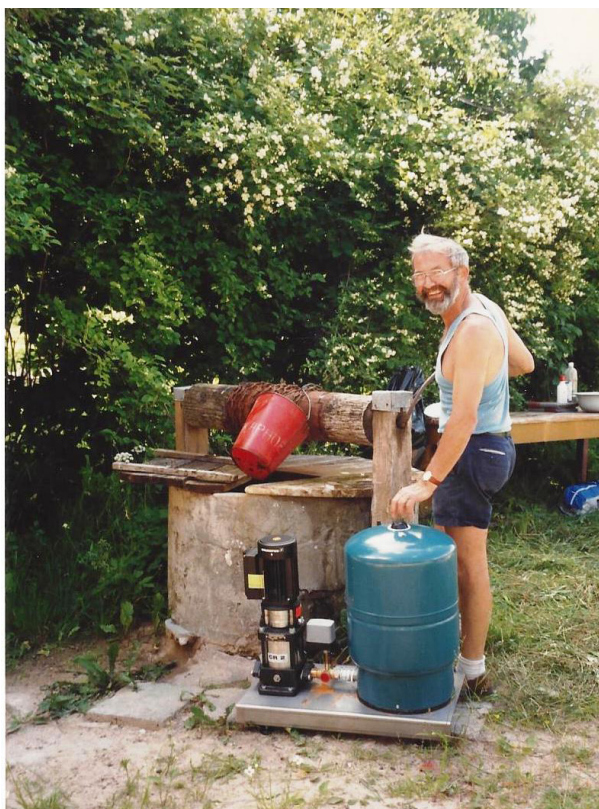
m.m., men meget var desværre forsvundet. Vi fik også kontakt til Soroptimisterne og de var igen villige til at yde støtte og de har gennem årene holdt fast ved os, bl.a. ved at vi hvert år får lov til at komme og tage hvad vil kan bruge, efter at der har været loppemarked på et plejehjem i Hvidovre.

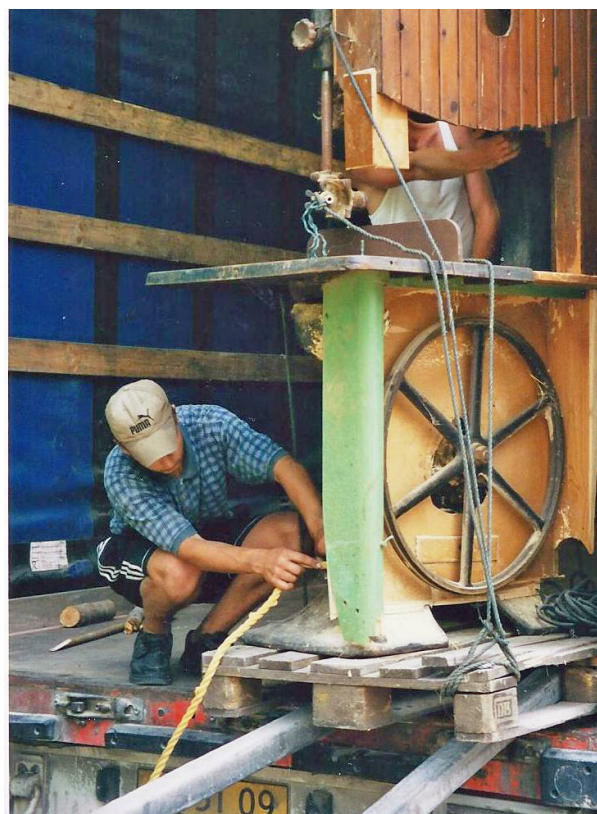
Hos Anne Fraxinus, som i begyndelsen arbejdede på Den lettiske Ambassade og hjalp med pas og papirer, har vi fyldt flere containere og sendt dem af sted til Jekabpilsområdet. Ligeledes gennem Andreas Aablings transporter fra Sønderjylland med brugte landbrugsmaskiner, har vi fået døre og andet materiel til skolen.

For eksempel har skolens spiseborde og bænke i gamle dage været brugt på Vallekilde Højskole.

Anne Fraxinus, Henrik Møllerup, Anna Nielsen og Niels Bendix pakker containere.

Thorvald fik meget tidligt doneret en vandpumpe fra Grundfos til skolen

En sav fra Danmark.

En strikkeklub i Hvidovre har strikket sweatre til en ung mors trillinger.

En sæk med børnetøj hentes på skolen.

Rites beboere kan hvert år hente tøj til eget forbrug på skolen. Tøjet stammer bl.a. fra plejehjemmet i Hvidovre.

Mange i området har haft stor glæde af den humanitære hjælp som kom i begyndelsen, da der var stor mangel på alt. Herunder er det Socialhuset i Akniste, en naboby, som er glade for en forsyning fra Danmark.

Her 20 år efter starten kan man købe alt i butikkerne i de større byer, og der findes store genbrugsbutikker. Men på landet er der stadig interesse, ikke så meget for tøj, men folk vil gerne betale lidt for en brugt cykel og en brugt sofa.

Dette med at skaffe ting til Letland udviklede sig mere og mere gennem årene. I begyndelsen fløj vi til Letland, men hvis man skulle have noget med, var det

bedre at køre i bil. Så der er kørt mange ture ned gennem Sønderjylland, Tyskland, Polen og Litauen, for så at ende i Rite i Letland. Senere købte Niels en varevogn, så kunne han have mere med. Da det begyndte at knage i leddene når man havde kørt 28 timer, fandt vi ruten fra Karlshamm i Sverige, med båd til Klaipeda i Litauen. Hvorefter vi kører gennem Litauen og til Letland.

I øvrigt var det rigtig spæn-

dende at være med de første både i slutningen af 90'erne. Vi spiste alle ved de samme borde og fik det samme mad, og snakkede og fortalte hinanden om oplevelser vi havde haft i Letland og udvekslede kontakter. Der var en hel særlig atmosfære af spænding og forventning blandt folk. Nu er den tid for længst ovre og de færger vi sejler med er mondæne med flere restauranter og barer og børnerum.

Hilsener fra Letland

Biruta Valaine - Rites pagasta padomes (1)
 priekšsēdētāja no 1997. gada - 2009. gadam
 1. jūlijam.

Sai pārmaiņu un nenoteiktības laikā,
 kad visas problēmas tika novirzītas uz
 pašvaldības pleciem, bet netika tās nodro-
 šinātas ar resursiem, strādāt bija grūti.
 Sai iedziņot, bija jāpilot rakstīt projektus,
 zināt lozumus, kas skar pašvaldības
 darbu, bet tādu bija daudz. Šajā laikā
 tāds paraugs bija Rites pamatskolas
 ēkas atjaunošana ar nolūku izveidot
 iaukskolu. Skola tolaik tika pārceļta uz
 Rites centru jaunveiktās bērnu dārza telpās
 un pīmēveta pamatskolas vajadzībām.
 Par nevās skolas ēkas atjaunošanu bija
 uņemies rūpes Dānijas pārstāji
 dis un Mils, ar Rites angļu valodas sko-
 lotāja Hija Rutkov sadarbībā ar Jekabpils
 rajona iestādēm, kirst zinot domas
 kopā, veidojot projektus, risinot un
 vīnteresējot vietējos iedzīvotājus, organi-
 zējot lielu materiālo palīdzību no Dānijas,
 veidojot projektus soli pa soli īstenot
 nospraucto mērķi. Dāņu puše sniedza
 lielu materiālo atbalstu ne tikai skolas
 remontam, bet arī tiem, kas piedalījās
 iekolēnas darbā. Šāca humanās palī-
 cības kravas ne tikai Ritei, bet arī
 Rites pagasta kultūras iestāde saņem
 galdes, jauna Rites pamatskola - krēslus
 un daudz ko citu.
 Atjaunošanas darbu laikā tika nerad

Første side af brev fra tidligere borgmester i Rite, Biruta Valaine.
 Dansk oversættelse af hele brevet på de følgende sider.

Biruta Valaine - borgmester i Rite kommune fra 1997 til 2009.

Denne tid var fuld af forandringer og usikkerhed. Kommunen havde en masse problemer og da vi ikke havde nok ressourcer var det en svær arbejdsperiode. For at overleve, skulle man vide hvordan man søger projekter og kende reglerne angående arbejdet i kommunen og dem var der mange af.

På et tidspunkt blev folkeskolen i Rite flyttet til Druvas centrum til lokalerne ved den nybyggede børnehave i Druvas centrum. Derefter skulle folkeskolen i Rite renoveres med henblik på at etablere en højskole. Ledelsen af renoveringen havde Rites engelsk lærer Aija Rutka, Lis og Niels i samarbejde med Jekabpils Amt. Ved at lægge fornuftige, kloge tanker sammen, skabe nye projekter, involvere og få den lokale befolkning interesseret og ved at organisere stor materiel hjælp fra Danmark, lykkedes det dem trin for trin at virkeliggøre de fastsatte mål. Den danske part gav stor materiel hjælp ikke kun til Rite, men også til andre partnere i området som støttede skolen. Kulturcenteret i Rite kommune, modtog borde, stole og mange andre ting.

Mens der blev renoveret på højskolens bygning kunne man høre lyde fra hamre og save, og samti-

dig blev der arbejdet med kreative ting på kurser på skolen.

Disse vidunderlige mennesker Lis og Niels, som kunne inspirere ikke kun befolkningen fra Rite kommune men også andre fra fjernere kommuner for eksempel fra Nereta, Aknīste og Aizkraukle, organiserede regelmæssige børnelejre, som blev ledet af en specielt uddannet lærer til sådan et job. Lokalerne på højskolen blev forbedret, så man kunne sove og opholde sig der hele døgnet. Der blev sat køjesenge op, etableret bade og toilet-faciliteter, lærings rum og spisesal og ordnet vandforsyning i henhold til alle sanitære normer.

En meget ventet begivenhed var generalforsamlingen, hvor der også deltog danskere – og en rapport om det gennemførte år blev læst op, også om det planlagte år, og der blev valgt bestyrelse for det næste arbejdsår. I en festlig stemning slappede vi af sammen med de danske repræsentanter og fik inspiration til mange nye ting. Jeg havde mulighed for sammen med repræsentanter fra Jēkabpils kommune at bo på Løgumkloster Højskole, deltage i ekskursioner i Danmark og lære om dets kultur og livet i samfundet, tak for det. Det er en bygning, hvor Niels har investeret et kæmpe arbejde. Bygningen er blevet renoveret, skolens have og omgivelserne er

blevet forskønnet. Dette sted i Rite er blevet til kulturcenter nummer to. Desuden bliver der regelmæssigt ansat lokale folk, som varmer op, rengøringspersonale, kokke, osv. og det er meget vigtigt, at der er disse arbejdspladser. Højskolen opererer hele året, ikke kun om sommeren. Der kommer amatører, der spiller teater, og giver koncerter. Salen er udstyret med det nødvendige udstyr, som musikinstrumenter og stole. Også ekstra lokaler er udstyret med de nødvendige faciliteter, hvor der er mulighed for at arbejde med træ, metal, og hvad man nu interesserer sig for.

Både vinter og sommer kommer der en gruppe kvinder, som kan lide håndarbejde. Her kan de hver især udfolde deres talenter og kunnen og det er der mange der gør brug af, og ikke kun fra Rite.

Hvis man sætter pris på den store donation fra danskernes side, både den moralske og den materielle, burde man give skolens leder Niels fortrinsret til at købe skolens bygning, men ifølge Letlands lovgivning, kan man kun sælge kommunens ejendom på auktion ved at sætte en annonce i avisen "Latvijas vēstnesis" "Letlands Herold". Jeg har forsøgt at overbevise notaren om at vi skulle sælge bygningen til den, der har investeret sin energi og materialer i dette objekt. Hvordan kan man tillade, at sælge det til en som bare vil blive glad for bygningen og dens forskønnede have og søerne omkring uden at have investeret arbejde i det?

Alle vil jo kunne lide bygningerne, men den årelange skabelse og aktivitet ville stoppe og befolkningen ville savne dette, og ville være kede af det.

Men der var ikke noget at gøre, vi skulle sætte annoncen i avisen og vente på at nogen af de lettiske forretningsmænd ville byde på auktionen.

Men et var klart, loven var der kun for lovens skyld, ikke andet. Derfor var vi nødt til at lave et lille trick, vi skrev annoncen med meget små bogstaver uden at nævne nogen positive reklameord og det gjorde, at der ikke var andre der viste interesse for at købe. På den måde blev danskernes indsats og den materielle investering retfærdig-

gjort i sig selv.

Dette hjørne i Rites kommune er nydeligt, forfinet og involverer den lokale befolkning aktivt i flotte og vidunderlige begivenheder. Der vajer det lettiske og det danske flag side om side, og jeg var med til flagceremonien.

Jeg vil gerne citere et digt af Silva Rēfelde:

"Det er mit kongerige

Hvor den glødende sol står op

*Hvor i fuglenes sange en ny dag
begynder*

Hvor i hvide tågers dis

Genlyder tranernes stemmer

*Og storkene vender tilbage til
tagryggen."*

Men personligt kan jeg sige om de to – Lis og Niels: At være solens stråle i livet er ikke nemt, man skal gå sin egen, men også andres veje. Jeg ønsker jer udholdenhed og Guds velsignelse.
Biruta Valaine

Rite skole.

*Skolelærer Janis Bittermanis
med en gruppe børn.*

Ausma Livdāne

Ejerne af Rite Højskole – danskerne Lis og Niels, mødte jeg for 5 år siden. Jeg vil rose dem for deres store arbejde med vores gamle skole. De har reddet den fra plyndring og har gjort en stor indsats for skolens istandsættelse. Med deres aktivitet giver de også mange dejlige øjeblikke til det virkeglade fællesskab.

Så vidt muligt prøver jeg at deltage i de arrangerede undervisningsaktiviteter, hvor jeg lærer meget nyt og spændende. Der er en meget god aura på højskolen. Faktisk er det sådan, at når undervisningen begynder, føles det som om tiden stopper og man opdager det først når timen er slut.

Hvert år bliver der organiseret interessante endags udflugter over hele Letland.

Lis og Niels byder altid velkommen og siger farvel til alle med et sødt smil.

Gid Gud vil give dem begge to et godt helbred, styrke og udholdenhed til at være aktive længe endnu!

Janīna Bičole 75 år.

Jeg har besøgt højskolen i mange år. Jeg har set, hvor meget arbejde der er gjort for at renovere skolen og indrette lokalene.

Lis og Niels har arbejdet meget for at organisere sprogkursus for de nye landmænd, lejre til børnene og forskellige håndarbejdskurser.

Jeg var meget glad for håndarbejdskurserne undervist af den præcise Rigmor Gammelgaard, der fik jeg nye ideer og færdigheder. De danske lærere havde materialerne til håndarbejde med fra Danmark og de lærte os at lave forskellige flotte ting. På vej til skolen, blev jeg modtaget af de sjove lærere Birgit og Anne Mette. Når sommerkurserne er slut er der udstilling og så snakker vi om, hvad vi gerne vil lære på det næste kursus.

Bestyrelsens rejse til Sveriges højskole, hvor vi mødte Elsmari Furuvall og rejsen til højskolen i Danmark er blevet til et uforglemmeligt minde. Vi blev bekendt med højskolernes arbejde og fik nye ideer.

Lis og Niels havde sørget for at vi tilbragte vores tid i Danmark og Sverige interessant. Vi besøgte et plejehjem, tog på flere udflugter, og var gæster hos Birgit, Anne-Mette og Nete.

Flere lettiske handikappede, som har modtaget forskellige hjælpemidler, siger tak til Niels.

Tak til den danske støttegruppe, Bent, Henrik og Rigmor for deres støtte til skolen.

Skolen bliver mere behagelig hvert år. For det skal man sige tak til skolens direktør Niels, som virkelig ved, hvad man skal gøre.

Agita Augstkalniete

Jeg begyndte at virke på Rite Højskole i starten, hvor jeg deltog i oprydningen af skolens omgivelser som arbejdsløs. Der begyndte også mit venskab med danskerne Lis og Niels. På Højskolen har jeg deltaget i alle kurser, og har også lært en masse nye håndarbejder, vævning, perlebroderi, strikning, hækling og andre kreative ting. Besøget på højskolen er blevet til et regelmæssigt besøg hver sommer. På højskolen samles normalt et muntret selskab af koner og her kan man også komme i kontakt med andre mennesker. Materialerne til arbejdet blev uddelt gratis. Kun i den sidste tid skal man betale lidt fordi sponsorerne midler heller ikke er uden ende. Men jeg er meget glad for at min gamle skole er blevet renoveret og fortsætter arbejdet. Børnenes lejre om sommeren er også meget skønne og børnene kommer fra mange egne for at nyde sommeren her.

Brigita springer længdespring på skolen i sin ungdom.

Brigita Lāce:

*"Vi kan ikke udrette store ting;
Men vi kan udrette små ting -
Med stor kærlighed."* -
(Moder Teresa)

På Rites Højskole begyndte jeg med at virke i 1997, da Lis hjalp os med at etablere kvindernes klub "Kamenes" (Humlebier).

Hvert år på Rite Højskole foregår der forskellige kurser, blandt andet - håndarbejdskurser. I kurserne deltager lærere både fra Danmark og Letland. På Rites Højskole bliver der organiseret udflugter, afholdt lejre for børn og andre begivenheder.

Kvindernes klub "Kamenes" samles en gang om måneden på skolen.

*"Den som ved, hvad han vil,
kan alt det, han vil."*

(Rainis)

Lidija Ozoliņa:

Sådan har det været, det kommer til at gå alle mulige veje?

Om Rites Højskole
Rites Højskole blev jeg præsenteret for af min kollega Olga Seškovska i 2005 eller 2006 tror jeg. Under hendes ledelse sammen med eleverne fra Pilskalnes Folkeskole forberedte vi et teaterstykke. Dengang under Olgas ledelse fik vi lavet en del af forestillingen "Mūsu sētas bērni" (Børnene fra vores gård).

Næste sommer på Olgas initiativ fik vi organiseret en arbejds- og afslapnings lejr for børn "Børn og træer vokser mod solen". Under forberedelserne til lejren fik jeg lært højskolens ledelse og medlemmerne af foreningen bedre at kende.

Jeg begyndte at besøge sommerkurserne for kvinder på højskolen. Ledelsen bad mig om at lede animationskurset og teaterkurset for børn og unge flere somre i træk. Da disse kurser var organiseret med overnatning på højskolen, skulle jeg som leder tage ansvar for deltagerne hele ugen og hele døgnet rundt. Børnene og de unge kom ikke kun fra de nærliggende kommuner men også fra Jēkabpils, Aizkraukle og Rīga. Hver og en med sit eget karaktertræk, temperament og vaner. I fem dage skulle vi alle bo sammen, og arbejde i de kreative værksteder hos forskellige lærere, slappe af, lave sjov samt være kede af det. Jeg kan huske på et kurserne i løbet af middagspausen, da jeg gik på gangen på første sal kunne jeg lugte røg. Første tanke: Brand! Men jeg kunne mærke at lugten var stærkere ved døren til drengeværelset end ved det nærliggende pigeværelse. Jeg åbnede døren til drengeværelset med et sæt. Der var vinduet helt åbnet. Drengene virkede helt uskyldige, to kiggede ud af vinduet og andre lå i deres senge. Men på bordet som står midt i værelset var der smidt et håndklæde. Jeg spørger hvorfor er der håndklæde på bordet og trækker det væk. Neden under er der en lighter og en tom, brændt og hullet deodorant flaske. Så viste det sig, at drengene havde lavet et eksperiment: en dreng blæser strålen af deodoranten op i luften, den anden prøver at tænde den, og det lykkes for ham. Heldigvis

havde drengene forstand nok til i det øjeblik da strålen blusser op at smide flasken på bordet og hurtigt smide håndklædet på den. Flasken sprængte under håndklædet. Det var også heldigt at deodoranten allerede var næsten tom, da alle 8 drenge også lige skulle prøve den på deres kroppe, hvordan den duftede inden eksperimentet. Så denne gang sprængte vi ikke højskolen i luften. Men hvis flasken

havde været fuld, vil jeg ikke tænke på hvordan eksperimentet kunne være endt. Jeg klagede ikke til forældrene, vi nøjedes bare med at snakke om alle risici blandt os selv. Men da drengens mor næste gang meldte ham og hans lille bror til animationskurset, lovede hun: "Lærer, jeg skal nok tjekke deres tasker inden de tager af sted og se om de har puttet noget sprængstof eller tændstikker i!" Så gik det op for mig at drengen selv havde fortalt sin mor om sine eksperimenter. I dag går denne dreng på gymnasium og er en af de bedste elever i klassen.

Så var der et andet animations kursus, hvor vi kæmpede imod rygning. Ubetænksomt havde vi optaget deltagere med stor aldersforskel, fra 8 til 16 år. En af de ældste drenge var allerede en rutineret ryger fra folkeskolen. På højskolen var der en regel - ingen ryger eller bruger alkohol. Men drengen gemte sig bag skuret for at få sig en smøg efter aftensmaden. En af de små drenge så det og kom for at fortælle mig om det. Jeg kunne jo ikke lade være at reagere. Så sagde jeg til min ryger at han skulle vaske op efter aftensmaden. Drengen gjorde det

med glæde og udførte sit arbejde glimrende. Da jeg checker hans arbejde, spørger han mig om han må spise det resterende brød og pølse fra aftensmaden. Og så kunne han godt tænke sig en kop te mere.

Jeg giver ham lov. Drengen spiser, jeg sidder med ham i køkkenet. Vi snakker om rygning, undervisningen på skolen og hans fremtidsplaner. Så kommer han frem med et overraskende forslag: "at få lov til at vaske op hver aften, så han kan spise noget inden han går i seng." Det viser sig, at vi - voksne, ikke altid tænker på de voksne unge. Selv om portionerne på højskolen virkede store og tilstrækkelig for os, så kan teenagere være sultne igen inden de skal i seng. Han fik lov til at vaske op hver aften og dermed spise resterne af brødet mod aftalen om at han i undervisningstiden ville afholde sig fra rygning. De kommende aftener havde vi ikke nogen problemer. Spisesalen blev ryddet op så den strålede, opvasken var helt ren, og køkkenet rengjort efter arbejdet. Nu er denne dreng voksen for lang tid siden - han er næsten nået 25 års alderen, han udfører fysisk arbejde og jeg har ikke set ham ryge.

Donationer, projekter og tak

En stor og varm tak til alle letter som har hjulpet os med skolebygningen og det praktiske arbejde med skolen. Uden jeres hjælp var det aldrig lykkedes.

Tak til Aija Rutka for idéen til skolen og det forudgående arbejde.

Tak til bestyrelsen.

Tak til vores bogholder Ritma Vainovska, bestyrelsesformand Mirdza Trakina og Ints Trakins og hele deres familie. Tak til vores kok Larisa Poriete, og til Ainis Auzenbergs, Jānis Staltmans Raimonds Kirilovs, Sveta og Valdemars.

Tak til dameklubben "Kamenes"

Tak for godt samarbejde med borgmester Biruta Valaine.

Tak til Laima Grebska, Neretas Jāņa Jaunsudrabiņa vidusskola, for godt samarbejde.

Tak til alle danskere som har lavet frivilligt arbejde på skolen.

Tak til alle de lærere, både danskere og letter, som har organiseret og medvirket på vore kurser.

De større donationer til Rite:

Velux Senior håndværkere 50.000 kr. 2006

Friluftsrådet til etablering af multitoilet 25.000 kr. 2002

Støttekredsens medlemmer til brøndboring 40.000 kr. 2001

Højskolen Østersøens elevforening donerer et brugt folkevogns rugbrød år 1996

Soroptimisterne i Hvidovre donerer diverse inventar og køkkengrej 1994.

Niels Henriksen donerer til de første nye plastvinduer 6000 kr. senere 10.000

Henrik Møllerup donerer 10.000 kr. til kurser og ekskursioner 2012

Grundfos donerer vandpumpe 1997 og 2001.

Finansministeriet donerer 10 brugte computere 2001

Nordisk Ministerråd til bestyrelsesrejser og kursus 50.000 kr. 1996

Nordisk Folkehøjskoleråd 50.000 kr. 1995

Folmer Wisti Fonden for International Forståelse 40.000 kr. 1997 til rejser

Folmer Wisti Fonden for International Forståelse 20.000 kr. til denne jubilæumsbog 2014

Det danske Kulturinstitut en kopimaskine, 1997

Projekter:

Ecos-Ouverture ca. 75.000 euro fra EU i 1996-97

SIS seniorer i skolen, pilotprojekt. Sverige, Danmark og Letland 1999 støttet af Nordplus

VSIS udveksling af seniorer mellem Danmark og Letland støttet af EU

HSIS Håndbog for seniorer i skolen Sverige, Danmark og Letland støttet af Nordplus

